

LIFE
L y n x

Reševanje risa v Dinaridih
in jugovzhodnih Alpah
pred izumrtjem

LIFE16 NAT/SI/000634

Poročilo iz prvega srečanja lokalno posvetovalne skupine z območja občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica

Akcija E1

*Promocija doselitve in dolgoročne ohranitve populacije
risa prek lokalnih posvetovalnih skupin*

Urška Marinko, Aleksandra Majić Skrbinšek, Irena Kavčič in Meta Mavec iz Biotehniške
fakultete Univerze v Ljubljani ter
Aleš Pičulin iz Zavoda za gozdove Slovenije

25. februar 2019

University of Ljubljana

**ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE**
Slovenia Forest Service

Uporabljene kratice

LPS – Lokalna posvetovalna skupina

LD – Lovska družina

LZS – Lovska zveza Slovenije

UL BF – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

ZGS – Zavod za gozdove Slovenije

ZRSVN – Zavod RS za varstvo narave

KGZS – Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

OŠ – Osnovna šola

CŠOD – Center šolskih in obšolskih dejavnosti

SiDG – Slovenski državni gozdovi d.o.o.

LPN – Lovišče s posebnim namenom

TD – Turistično društvo

RRA – Regionalna razvojna agencija

Vsebina

Seznam udeležencev	4
Namen lokalnih posvetovalnih srečanj	6
Dnevni red	6
Vabljeni.....	6
Teme za posvet.....	7
<i>Sodelovanje s šolami</i>	7
<i>Aktivnosti povezane s turizmom</i>	8
<i>Kmetijstvo in ris (velike zveri)</i>	10
<i>Delovanje lokalnih posvetovalnih skupin</i>	11
Vrednotenje uspešnosti srečanja	13
Naslednji koraki in projektni kontakti	15
Zahvala	16
Priloga 1 – PPT predstavitev projekta	17
Priloga 2 – Vabilo na prvo lokalno posvetovalno srečanje	20

Seznam udeležencev

Ime in priimek	Organizacija
Robert Smrdelj, župan	občina Pivka
Dragica Jaksetič	občina Pivka
Erika Kovačič	občina Pivka, TD Pivka
Lagoj Albert	Agrarna skupnost Volče
Penko Ivan	Agrarna skupnost Gradec
Nina Ražen	OŠ Bled
Marko Frank	Prebivalec območja lokalne posvetovalne skupine
Karmen Bobek	občanka Pivke
Mitja Kristan	
dr. Branko Peternelj	LD Javorniki Postojna
Prosen Urban	LD Kozlek
Miroslav Uljan	LD Kozlek
Bojan Fatur	LD Tabor Zagorje
Vojko Maljevac	LD Pivka
Stanislav Smrdelj	LD Pivka
Žele Boris	LD Pivka
Žele Cvetko	LD Pivka
Žužek David	LD Pivka
Viktorija Gorjanc	LD Pivka
Rebec Bogdan	LD Pivka
Peter Krma	ZGS
Janez Logar	SiDG
Polona Zevnik	RRA Zeleni Kras
Jani Frank	Turistična kmetija pri Andrejevih
Bojana Fajdiga	ZRSVN
Judita Malovrh	ZRSVN
Majda Godina	KGZS
Franko Dolgan	Društvo čebelarjev Pivka
Rudi Dimic	Civilna iniciativa kmetov občin Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna
Špela Koblar Habič	Društvo Drobnovratnik
Tjaša Debevc	Taborniki Ruševci, občanka Ilirske Bistrice
Gregor Češarek	Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna
Meta Mavec	BF UL
Urša Marinko	BF UL
Aleksandra Majjić Skrbinšek	BF UL

Ime in priimek	Organizacija
Aleš Pičulin	ZGS
Maja Sever	ZGS
Tadeja Smolej	LZS
Irena Kavčič	BF UL

Namen lokalnih posvetovalnih srečanj

Prebivalcem občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica ter predstavnikom organizacij, ki so aktivne na teh območjih (1) **predstaviti projekt LIFE Lynx** - Reševanje risa v Dinaridih in JV Alpah pred izumrtjem, (2) se z njimi **posvetovati o izvedbi v projektu načrtovanih aktivnosti**, (3) **redno obveščati lokalne prebivalce** o vseh za lokalno okolje pomembnih temah, ki se tičejo projekta LIFE Lynx ter (4) **združevanje zainteresiranih posameznikov, predstavnikov lokalnih skupnosti, združenj in organizacij**.

Dnevni red

1. Prihod udeležencev in pozdravni govor Roberta Smrdelja, župana Pivke
2. Kratka predstavitev projekta LIFE Lynx: Urška Marinko (UL BF) in Aleš Pičulin (ZGS)
3. Kratka predstavitev lokalnih aktivnosti projekta CARNIVORA DINARICA: Dragica Jaksetič (Občina Pivka)
4. Kratka predstavitev aktivnosti projekta NATURE&WILDLIFE: Petra Zevnik (RRA Zeleni Kras)
5. Delo v skupinah na izbranih temah za posvet: Aleksandra Majić Skrbinšek, Urška Marinko, Irena Kavčič, Meta Mavec (UL BF) in Aleš Pičulin (ZGS)

Vabljeni

- Župani, občinski in krajevni predstavniki občin
- Lovci iz območja občin
- Predstavniki kmetijskega, gozdarskega in naravovarstvenega vladnega sektorja
- Predstavniki šol in lokalnih turističnih ponudnikov
- Predstavniki nevladnih lokalnih organizacij
- Zainteresirani predstavniki lokalnih skupnosti in širše

Teme za posvet

Glede na načrtovane projektne aktivnosti na izbranem območju in prepoznane lokalne potrebe ter priložnosti, so bile predlagane štiri tematike, o katerih smo se z udeleženci posvetovali. Udeleženci so se razdelili v štiri skupine, ki so sodelovale pri vseh predlaganih temah. Ob vsaki temi smo pripravili nekaj vprašanj oz. izhodišč za posvet o temi.

Sodelovanje s šolami

Del projektne aktivnosti pokriva sodelovanje s šolami prek izobraževanja ter vključevanja projektne vsebine v šolske teme. V okviru projekta si želimo izboljšati poznavanje biologije risa med učitelji in učenci ter jih redno informirati o aktualnih spoznanjih, ki jih bomo pridobili tekom projekta. V projektu predvidene aktivnosti so izdelava priročnika o velikih zvereh in njegova predstavitev na seminarju za šolske učitelje ter oblikovanje programa »posvoji žival«, kjer bomo sodelujočim šolam približali aktivnosti povezane z risi z njihovega območja.

Izhodišča za posvet in odgovori

1. *Katere vsebine iz projekta ali teme iz lokalnega okolja bi bile zanimive za šole na vašem območju? Na kakšen način bi to vključili vanje?*
 - Treba je vplivati na učni načrt (prek Zavoda za šolstvo RS) - spoznavanje naravoslovja, pri katerem naj se črpa vsebine iz lokalnega okolja.
 - Didaktični kotički in ostali didaktični materiali v šolah za prikaz informacij o velikih zvereh.
 - Predstavitev lovske učilnice po šolah.
 - Vsebine naravoslovja (genetika, ekologija) se osredotočajo na velike zveri in ostale avtohtone vrste (kot vzorčne vrste).
 - V okviru izbirnih predmetov, naravoslovnih ali športnih dneвов naj se predstavi vloga lovca v povezavi z naravo (7. in 8. razred).
 - Interaktivna predstavitev gozda in narave (v gozdu) v okviru naravoslovnih dni, predlog obiska krmišč, lovski tabori.
 - Predstavitev dela tabornikov ali skavtov.
 - Predstavitev narave in divjadi učencem.
 - Obisk Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer.
 - V šolah naj se predstavijo informacije iz lokalnega okolja.
 - Informirati o zgodbah in mitih o risu.
 - Čebelarski krožek za učence OŠ Pivka, OŠ Košana (se že izvaja).
 - Organizacija natečajev (spisi, zgodbe, foto) o naravi, o risih.
 - Na delavnicah naj se predstavi prehranjevalna veriga velikih zveri, znotraj katere se lahko predstavi tudi druge avtohtone vrste.
 - Predlog, da se naredi za učence šol maskote risa (npr. plišaste živali), štampljke, tatooji, nalepke.
 - Pomembno je čutno doživetje narave (vohati jo, slišati jo, tipati jo).
 - Šole naj vozijo učence na gozdne učne - čutne poti.

- Organizacija aktivnosti v naravi za otroke in tudi za starše skupaj.
- Predstavitev odprtih kmetij za šole.

2. *Ali šola informira lokalno prebivalstvo o aktivnostih, ki jih izvaja? Na kakšen način? O katerih temah najpogosteje?*

- Spletna stran in zbornik šole
- Občinska glasila kot so Pivški list (objavlja OŠ Pivka in OŠ Košana), Bistriški odmevi, Prestop
- Lokalna TV
- Svet staršev

3. *Ali organizacija v vlogi katere ste danes tukaj že sodeluje s šolo oz. ima z njo interes sodelovati? Mi lahko poveste na kakšen način? Je še katera organizacija, ki že sodeluje s šolo / ima interes pa je danes ni?*

- LD Tabor-Zagorje, LD Pivka, LD Javornik Postojna imajo interes sodelovati s šolami v okviru naravoslovnih dni in obiskov šol (cca 600 učencev/letno).
- Postojnsko Bistriška zveza LD organizirajo eno- do tri- dnevne tabore za OŠ.
- Prek tradicionalnega slovenskega zajtrka se predstavi kmetijstvo v Sloveniji.
- Rod Snežniških ruševcev organizira športni dan v naravi - kočje pod Sviščaki (Črni dol).
- LD Kozlek izvaja čistilne akcije z OŠ.
- OŠ Anton Globočnik, OŠ Miroslav Kelhar sodelujeta z LD Javorniki, LD Prestranek in LD Črna Jama.
- Taborniki, skavti in ostala društva sodelujejo tako kot šole pri čistilnih akcijah v gozdu.
- Izvedba kmetijskih krožkov društva rejcev drobnice v okviru dopolnilnega programa za šole.
- Turistično društvo Drobnovratnik ne sodeluje s šolami, a organizira naravoslovne dneve za družine.
- Nekateri udeleženci so omenili, da manjkajo predstavniki šol, planinska društva, taborniki, gasilci.

4. *Sodelujete s hrvaškimi šolami čez mejo? Če da, na kakšen način? Bi si želeli v prihodnje? Na kakšen način oz. na katerih področjih?*

- Obstaja interes za povezovanje čezmejnih lokalnih šol o okviru različnih projektov.
- OŠ Pivka - izmenjava učencev, Erasmus (HR)
- Obstaja interes slovenskih šol iz območja po sodelovanju s hrvaškimi šolami.
- Taborniki, gasilci, planinci sodelujejo z društvi čez mejo s Hrvaško.
- Višja Šola Postojna sodeluje z Veleučilištem u Karlovcu.

Aktivnosti povezane s turizmom

V projektu LIFE Lynx potekajo tudi ekoturistične aktivnosti, s katerimi želimo promovirati priložnosti,

ki jih sobivanje z zvermi predstavlja za lokalno skupnost. Pripravili bomo slikarske počitnice v naravi, znotraj katerih želimo na to območje privabiti tuje goste, ki jih poleg umetnosti zanimajo tudi naravovarstvene tematike. Razvili bomo tematske poti, ki poleg predstavitve zgodbe o risu omogočajo vključevanje ostalih lokalnih zanimivosti. Nadaljevali bomo s promocijo medvedu prijaznih produktov in jih nadgrajevali z novimi izdelki / storitvami, ki pripomorejo k boljšemu sobivanju z zvermi.

Izhodišča za posvet in odgovori

1. Kakšne so po vašem mnenju koristi turizma povezanega z zvermi za vašo lokalno skupnost in katere aktivnosti bi želeli razvijati?

- Pomembno bi bilo v projekt vključiti turistične aktivnosti že v času doselitve: preko videa, slike - to tržiti kot turistični produkt.
- "Posvojitev risa" kot turistični produkt - turist bi lahko risa posvojil in spremljal njegovo gibanje preko kamer, telemetrije, novic.
- Videoposnetki iz fotopasti, ki jih bodo zabeležile kamere v okviru projekta, kot motivacija/navdih za likovno ustvarjanje (lahko tudi keramika, izdelovanje iz lesa ITD) na različnih likovnih delavnicah.
- Izdelki: "iz dežele risa" ali "iz risove dežele" (kot medvedu prijazno).
- Trenutno so popularni t.i. "painting party"-ji - mentorica vodi laike v nastanek slike, potekajo na tedenski bazi, lahko bi kontaktirali izvajalce in predlagali, da v program umestijo tematiko risa (v različnih tehnikah) ali organizirali te dogodke na lokalni ravni kot del turistične ponudbe.
- Izdelava turističnega letaka o risu v vseh jezikih (TIC, pri ponudnikih turističnih storitev).
- Pot, ki bi povezovala vse info/visitor centre o velikih zvereh.
- Oživitev Kaliča (smučišče) - mini živalski vrt vseh živali tega območja. Obora omogoči vsem, da vidijo risa, kar je primerno tudi za šole / Replika: gre za naravni habitat, živalski vrt ni smisel.
- Fotolov, fotopasti - video naj se izkoristi za ozaveščanje, da bodo manj turistov v gozdu.
- Zverinjak, center o velikih zvereh kot priložnost za usmerjanje gostov, da ne bodo hodili v gozd.
- Turizem kot priložnost za izobraževanje turistov.
- Turizem kot priložnost za izdelovanje unikatnih spominkov: Dlake na razglednici kot spominek, 3D razglednica (z dlako divjadi, risa).

2. *Imate glede razvoja teh aktivnosti tudi kakšne pomisleke?*

- Omejevanje dejavnosti, da se ne preseže zmogljivosti -> močna promocija etičnega kodeksa obnašanja v naravi.
- Usmerjanje ljudi v info centre ne v naravo, preprečiti degradacijo narave v bodoče. Zato je tudi prav, da info centri ostanejo v mestih/večjih naseljih in jih ne premeščamo v naravo.
- Zakonodaja ne sledi novim turističnim idejam oziroma dogajanju na trgu.
- Kako poiskati ravnovesje med izkoriščanjem in ohranjanjem narave?
- Nemir, ki se vnaša s turizmom v lovišča (turizem opazovanja živali in lov ne gresta skupaj).
- To območje premore 2-3 poti, treba je paziti, da ne bo preveč tematskih poti (združevanje projektov).
- Nujno je usmerjanje - lokalni vodniki ki te vodijo po naravi, jasno dorečena pravila (npr. glede št. udeležencev, vedenja)

3. *Na Kočevskem bomo razvili tematsko učno pot, ki bo pripovedovala zgodbo o risu (izumrtje, ponovna naselitev, trenutna situacija), na pot želimo umestiti tudi del dejanske izpustitvene obore. Učna pot bo namenjena turistom in šolam. Imate kakšne ideje o vsebinah, ki bi jih želeli vključiti v učno pot? (npr. lokalne zanimivosti - naravna in kulturna dediščina):*

- Opazovanje od daleč (z daljnogledi) iz višjih leg/hribov
- Vključiti kulturno dediščino (povezati z naravo - grad Prem, Snežnik)
- Lokalne zanimivosti: kraški pojavi, predstavitev ekoloških mrež/interakcij

4. *Ali poznate organizacije/posameznike, ki bi želeli sodelovati pri ekoturističnih aktivnostih (to so lahko ponudniki namestitvev, gostinci, rejci, čebelarji, rokodelci, itd.)? Ali poznate izdelke/storitve, ki bi jih lahko vključili v medvedu prijazno ponudbo?*

- ARGOS (združenje lokalnih turističnih vodnikov) - izobraževanje za vodnike, mednarodno predstavljanje

Kmetijstvo in ris (velike zveri)

Škode v kmetijstvu po risu so izjemno redke. V projektni skupini se zavedamo, da gre kljub temu za potencialno resne dogodke, ki lahko pomembno vplivajo na življenja posameznikov in njihovih družin. Zato smo v projektu predvideli aktivnosti, katerih cilj je preprečevanje in reševanje teh težav.

1. *Zanima nas kakšne so vaše izkušnje, mnenja in predlogi?*

- Lastništvo ni spoštovano.
- Škoda prijavljena, ugotovljena, a ni vseh izplačil.
- Potreben je stalen monitoring risa, njegovega plena (divjadi) in usklajevanje z lovsko-upravljavskimi načrti.
- Vplivanje na razvoj politike zaposlovanja – delo »pomoč pri paši« za nezaposlene.

2. *Kako izboljšati preprečevanje škod in kako ublažiti negativne učinke prisotnosti risa na lokalno kmetijstvo?*

- Ozaveščanje kmetov in lovcev, da ris ni problematičen.
- Subvencije za rejce z območja prisotnosti ris, zaradi večje količine dela z varovanjem. Rejci pridobijo tudi certifikat.
- Bolj dodelana conacija subvencij (in certifikata) na območju risa za rejce drobnice.

Delovanje lokalnih posvetovalnih skupin

Projekt LIFE Lynx je razmeroma dolg projekt (trajanje 7 let) in vsebuje kar nekaj aktivnosti, ki lahko na različne načine vplivajo na lokalne skupnosti. Želimo si, da bi lokalne skupnosti sodelovale in usmerjale te aktivnosti v obojestransko korist. Zato smo v projektu predvideli tako imenovane lokalne posvetovalne skupine, ki bi združevale zainteresirane posameznike, predstavnike lokalnih skupnosti, združenj, organizacij itn. Današnji dogodek bomo zabeležili kot ustanovitev ene izmed tovrstnih skupin.

1. *Zanima nas, kako si predstavljate delovanje LPS?*

- Bolj konstruktivno na srečanjih, če sodelujejo zainteresirani.
- Skupine naj bodo ožje vendar odprtega tipa, vključujejo tematske skupine.
- Odprti tip oziroma kombinacija.

2. *Kateri kanali komuniciranja vam najbolj ustrezajo?*

- E-pošta (tajnikom lovskih družin).
- Obveščanje širše javnosti prek medijev.
- E-pošta, vendar ne ob vseh priložnostih al potrebah.

3. *Kako pogosto bi se morali srečevati?*

- Najmanj 1x na leto.
- Ko se zgodi kaj pomembnega.
- Po potrebi.
- Če so škode.
- Po potrebi ožje tematske skupine.
- Po potrebi tudi individualna srečanja.
- 2x na leto, če se kaj konkretnega zgodi.

4. *Ali kdo danes manjka - bi morali še koga povabiti? Ali naj v LPS vključimo določeno, omejeno število ljudi (zaprta skupina) ali naj bo to odprta skupina v katero se zainteresirani lahko vključijo po želji?*

- Odprt tip srečanja - pomembno motivirati deležnike, da pridejo.
- Manjkajo lastniki zemljišč, kmetje, lovske družine, rejci, predstavniki vaških skupnosti, turistični sektor, pedagogi - učitelji naravoslovnih predmetov.
- Vedno morajo biti prisotni strokovnjaki, ki lahko odgovorijo na vprašanja.

5. *Kje bi se srečevali? Vedno na istem mestu ali se vsakič dogovorimo za naslednjič?*

- Pivka je OK (sredina), vendar bi bila lokalna udeležba boljša, če bi se rotirali.
- Ne vedno na istem mestu.

6. *Drugo:*

- Pomembno: kaj bo ris jedel ob tako visokem odvzemu srnjadi.
- Pohvalna udeležba lovcev.
- Nagradne igre - lokalni časopis/radio.

Vrednotenje uspešnosti srečanja

Udeleženci so na koncu srečanja izpolnili vprašalnik, v katerem so ocenili zadovoljstvo z organizacijo in izvedbo srečanja ter izrazili svoj interes do predlaganih tem.

Ocena organizacije in izvedbe dogodka	Povprečna ocena zadovoljstva (1 - slabo, ..., 5 - odlično)	Število odgovorov
Termin izpeljave	4.3	27
Prostorski pogoji	4.5	27
Odziv organizatorja	4.5	27
Splošna organizacija in način dela	4.5	27

Želja po udeležbi na srečanjih lokalne posvetovalne skupine na območju občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica?	Število odgovorov
Da.	26
Ne.	4

Teme interesa (št. odgovorov*)	Ne želim sodelovati*	Želim biti informiran/a*	Želim aktivno sodelovati*
Sodelovanje s šolami	1	8	14
Aktivnosti povezane s turizmom	4	7	13
Aktivnosti povezane s kmetijstvom	1	14	8
Druge teme interesa			
- sodelovati v raznih raziskavah še naprej - če bo zdravje dopuščalo - informacije v zvezi z uspešnostjo naselitve, načrti za ohranjanje risa, fotografija, informacijski portal - sama doselitev in odziv okolja - upravljanje z divjadjo-prostorom - vsi projekti o velikih zvereh - naravovarstvo v splošnem - lovstvo - povezano z lovstvom - postopek naselitve risov in njihovo vključevanje v našo populacijo - sodelovanje z lovci - kontrolirana populacija zveri v LD - vsi podatki o dogajanju projekta - zveri in turizem			

Druge sporočila udeležencev projektu LIFE Lynx:

- Potrebno je ozavešiti lokalno prebivalstvo in (na žalost) tudi nekatere lovce, da je najhujši sovražnik narave človek in ne živali, ki v njej živijo. Oblasti RS naj poskrbijo, da prav vsaka nevladna organizacija iz pisarne ne more vedeti za situacijo "na terenu".

- Uspešna doselitev in vse nadaljne delo v okviru projekta.
- Verjamem, da je projekt odlično zastavljen, menim pa da bo organizatorju velik izziv uravnovesit/moderirat mnoga nasprotujoča si mnenja deležnikov (lovske organizacije - kmetijci - naravovarstveniki). Srečno in na mnoge spodbudne rezultate projekta! :)
- Na začetku bi bilo umestno vprašanje - kdo je v zadnjih treh letih videl risa?
- Preštevilna naseljenost ne bo pozitivno vplivala na srnjad, ki je že sedaj v upadanju. Nisem proti doselitvi risa, vendar do neke mere.
- Zelo pohvalno, srečno še naprej.

Naslednji koraki in projektni kontakti

Naslednje srečanje:

V občini Pivka, saj ima osrednji položaj med občinama Postojna in Ilirska Bistrica v mesecu maju 2019.

Kontaktne osebe in viri informacij:

- Delovanje lokalne posvetovalne skupine na območju Slovenije ter vključevanje v projektne aktivnosti - Urška Marinko (UL BF) marinko.ursa@gmail.com
- Projektne aktivnosti povezane z turizmom – Irena Kavčič (UL BF): irena.kavcic.bf@gmail.com
- Projektne aktivnosti povezane z kmetijstvom in škodami – Matej Bartol (ZGS):
matej.bartol@gmail.com
- Projektne aktivnosti povezane s sodelovanjem s šolami - Urška Marinko (UL BF):
marinko.ursa@gmail.com
- Projektne aktivnosti povezane z monitoringom risov na območju Notranjske in Kočevske – Matej Bartol (ZGS): matej.bartol@gmail.com in Aleš Pičulin (ZGS): ales.piculin@gmail.com
- Koordinator projekta LIFE Lynx – Rok Černe (ZGS): cernerok@gmail.com

Spletna stran projekta LIFE Lynx: www.lifelynx.eu in FB profil: www.facebook.com/LIFELynx.eu/.

Zahvala

Zahvaljujemo se Dragici Jaksetič iz občine Pivka za pomoč pri organizaciji prvega srečanja, dovoljenje za uporabo prostorov v Krpanovem domu v Pivki, kjer je potekalo srečanje ter kratko predstavitev projekta CARNIVORA DINARICA, ki se v svoji vsebini prepleta s projektom LIFE Lynx.

Zahvaljujemo se tudi županu Pivke, Robertu Smrdelju, za spodbuden pozdravni govor in izkazano podporo projektu LIFE Lynx.

Zahvala tudi predstavnici RRA Zeleni kras, Poloni Zevnik za kratko predstavitev projekta NATURE&WILDLIFE, ki je v nekaterih delah komplementaren projektu LIFE Lynx.

Največja zahvala pa gre vsekakor udeležencem - občanom občin in predstavnikom organizacij za sodelovanje na prvem srečanju lokalne posvetovalne skupine in pomemben doprinos k oblikovanju izvedbe projektnih aktivnosti, ki bodo prilagojene potrebam lokalnega okolja.

Priloga 1 – PPT predstavitev projekta

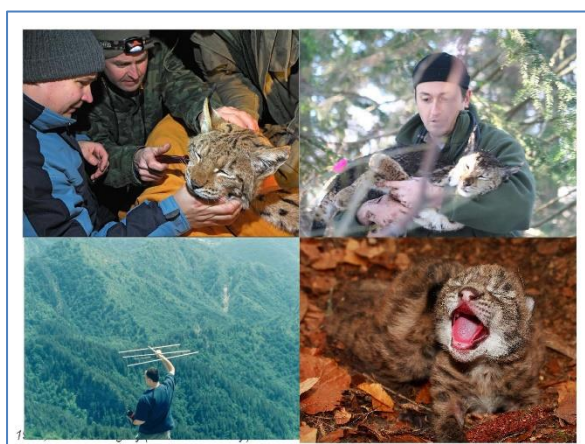
LIFE
Lynx

Reševanje risa v Dinaridih
in južnih Alpah
pred izumrtjem

**Projekt LIFE Lynx in predstavitev
aktivnosti**

Urška Marinko in Matej Bartol

Lokalna posvetovalna skupina Loški Potok in Loška
Dolina, 13.12.2018

Projekt LIFE Lynx

1. Reševanje risa v Dinaridih in JV Alpah pred izumrtjem
2. Trajanje 2017 – 2024.
3. Namen in na kakšen način smo se lotili reševanja težav:

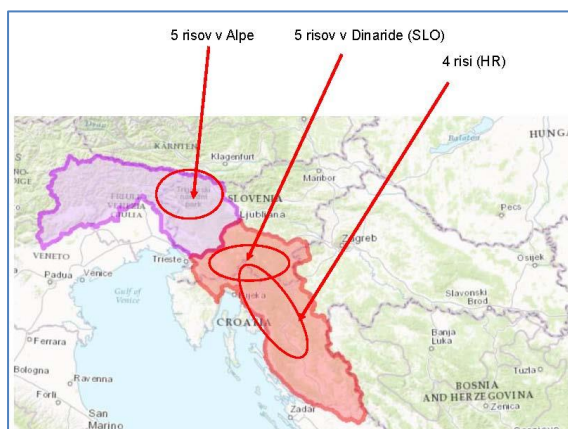
- Nujno potrebna doselitev novih osebkov zdrave risje populacije
- Tesno sodelovanje s prebivalci projektnega območja – ključnimi deležniki

ZAVOD ZA GOZDOVJE SLOVENIJE

Univerza na Ljubljani Biotehniška fakulteta

Lovska zveza Slovenije

Evropska komisija

Spremljanje risov

Monitoring temelji na uporabi:

- **fotopasti** (vsak ris ima unikaten vzorec pik)

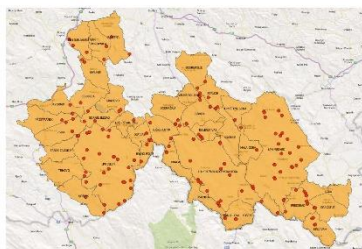

- **lovilcev dlak** (zbiranje genetskega materiala)

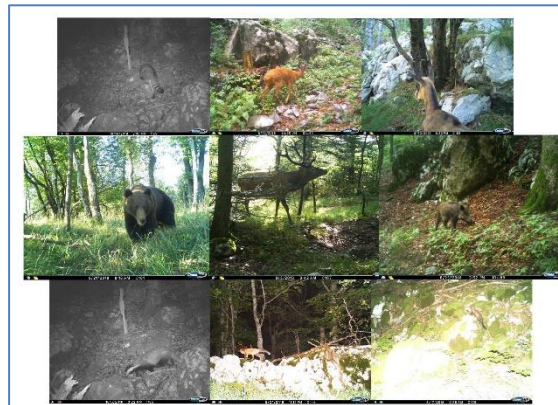

Lokacije postavljenih fotopasti

- 34 lovskih družin pozvanih k sodelovanju/ 33 se jih je pozitivno odzvalo
- Postavljenih več kot 180 fotopasti
- Povprečno po 2 lokaciji na lovsko družino/revir v LPN jih
- ZANIMIVOST: številne lokacije so postavljene tik ob meji lovšč

Trenutni rezultati monitoringa

Prilagoditvene obore

- prilagoditev risov na novo okolje
- zmanjšanje želje po vračanju domov
- spremljanje zdravstvenega stanja

Predviden potek doselitve

Lokacije prvih obor:

Predviden potek doselitve

Odlov risov v Romuniji:

- postavljenih 13 pasti
- odlovi se začnejo v Januarju

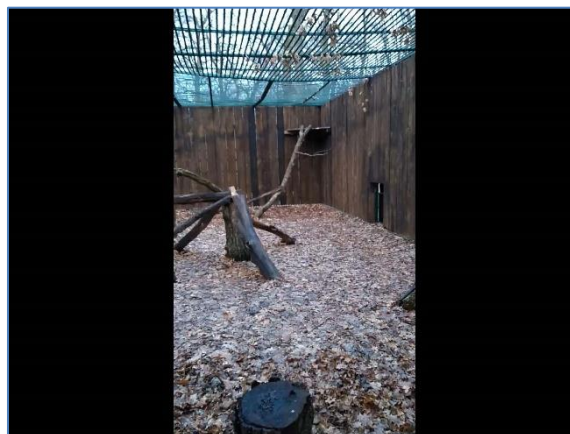
Predviden potek doselitve

12/18/2018 1:32 PM ID:21

Predviden potek doselitve

- Prvi ujeti ris v Romuniji
- Samec, 23kg

Sodelovanje z lokalnimi prebivalci in organizacijami

1. Informiranje in posvetovanje z lokalno skupnostjo

→ lokalnih posvetovalnih sestankov in dogodkov

Sodelovanje lokalnih prebivalcev in organizacij pri projektu

2. Razvoj ekoturističnih produktov povezanih s prisotnostjo risa:

- Tematske poti z vsebinami o risu
- Programi slikarskih počitnic
- Vključevanje lokalnih ponudnikov v shemo „medvedu prijazno“ in njihova promocija (vključuje vse VZ)

Sodelovanje lokalnih prebivalcev in organizacij pri projektu

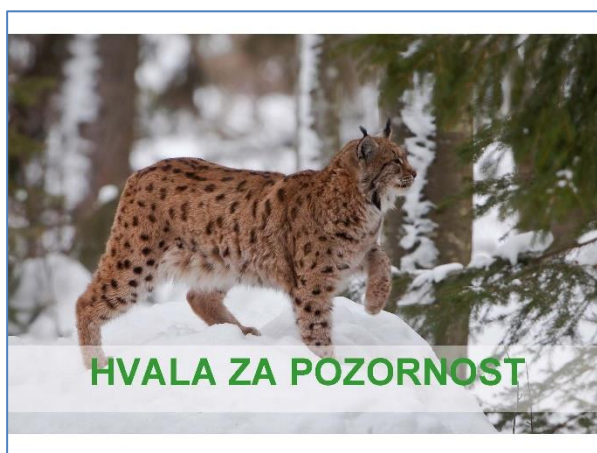
3. Sodelovanje z lokalnimi šolami pri ozaveščanju o varstvu risa:

- Priprava priročnika za učitelje naravoslovja in praktično usposabljanje na terenu
- delavnice o risu in ostalih velikih zvereh s šolarji
- in vključitev šole v program „posvoji žival“

Ostale projektne aktivnosti:

- Prilagojeno upravljanje s plenskimi vrstami
- Ustanovljena policijska enota za preprečevanje nelegalnega lova
- Pomoč rejcem pri varovanju premoženja
- Preprečevanje fragmentacije habitata
- Čezmejno upravljanje s populacijo.

Priloga 2 – Vabilo na prvo lokalno posvetovalno srečanje

OBČINA PIVKA

Vabilo na prvo lokalno posvetovalno srečanje o projektu LIFE Lynx na območju občin

Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica

Ljubljana, 11. februar 2019

Sredi leta 2017 se je v Sloveniji začeli izvajati evropski projekt LIFE Lynx »Reševanje risa v Dinaridih in jugovzhodnih Alpah pred izumrtjem«. Populacija risa v Sloveniji in na Hrvaškem je namreč tik pred izumrtjem, zato aktivnosti za čimprejšnjo doselitev nekaj osebkov iz druge, stabilnejše populacije, predstavljajo edino možnost rešitve naše populacije risa. Sodelavci na projektu se zavedamo, da je za uspešno izvedbo projekta v lokalnem okolju, potreben predvsem posluh in sodelovanje z lokalnimi skupnostmi. Zato vas vabimo na prvo srečanje lokalne posvetovalne skupine z območja občin Pivka, Postojne in Ilirske Bistrice, ki bo **v torek, 19. februarja, v kinodvorani v Krpanovem domu Pivka** (Prečna ulica 2, 6257 Pivka) **s pričetkom ob 17. uri**.

Dnevni red:

- 17:00: Prihod in pozdrav vabljenih
- 17:15: Krajša predstavitev projekta LIFE Lynx ter predstavitev aktivnostih na območju občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica
- 17:40: Vprašanja in posvet o predlaganih temah s predvidenim zaključkom ob 19:00.

Na srečanje so vabljeni:

- župani in ostali predstavniki občin,
- lovci iz območja lokalnih skupnosti,
- predstavniki kmetijskega in gozdarskega sektorja,
- predstavniki šol in lokalnih turističnih ponudnikov,
- predstavniki ostalih nevladnih lokalnih organizacij in
- zainteresirani posamezniki.

Zaradi učinkovitejše organizacije srečanja, vas prosim, da svojo udeležbo potrdite najkasneje do ponedeljka, 18. februarja, na e-naslov marinko.ursa@gmail.com.

S spoštovanjem,

Sodelavka projekta LIFE Lynx, Urška Marinko

